

נהזר אורות של אמונה לדרך החיים

החזרתא

מלוקט מדברות קדשו ותורתו של האדמו"ר רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

גיליון א פרשת ויקרא תשפ"ו

נהזרין פניני דעת לנתיבות חיי היום

פצל האמונה פרקי חיזוק לחיים של רוגע ושלווה

"וכי אתה סבור שהקב"ה נמצא רק בתוך הספרים?!"

כמה פעמים הרגשנו ששגרת החיים, העבודה והמטלות "מפריעות" לנו להיות אנשים רוחניים וקרובים יותר לה'?

מעשה באברך ירא שמיים שנכנס שבור ודומע אל חדרו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע.

"רבי", זעק האיש בכאב, "בעבר הייתי יושב באוהלה של תורה, אבל כעת עול הפרנסה וגידול הילדים גוזל את זמני. נצטרך ממני לעבוד את ה' כראוי, ואני מרגיש שאני פשוט שוקע בתוך ים של חולין וטרדות!".

הרבי מקוצק הביט בו במבט חודר, והשיב לו משפט שמשנה את כל זווית הראייה שלנו על החיים: "וכי אתה סבור שהקב"ה נמצא רק בתוך הספרים?!" "טעות בידך!" המשיך הרבי, "הבורא עשה עמנו חסד גדול ופיזר את המצוות בכל שטחי החיים. הקב"ה רוצה שתעבוד אותו בתוך המשיא ומתן העסקי, ושתעבוד אותו בתוך הבית עם הילדים. בכל מקום שאליו תפנה, שם טמונות המצוות, ושם הקב"ה מחכה לך שתקדש את החומר".

הסוד שמאחורי "תרי"ג מצוות"

במענה הקצר והקולע הזה, ביאר הקוצקר את מאמר חז"ל הידוע: "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות".

לכאורה, יש כאן שאלה חזקה (כפי שהקשה ב'תפארת ישראל'): הרי ריבוי המצוות אינו מוסיף בהכרח זכויות, אלא דווקא להפך - ככל שיש יותר מצוות, כך מצוי יותר שהאדם ייכשל ויעבור עליהן!.

אילו היו לנו מעט מצוות, היה הרבה יותר קל להישמר מלחטוא. אלא שהתשובה היא, שה' עשה איתנו חסד עצום: הוא לקח את המצוות ופשוט פיזר אותן בכל פינה בעולם הגשמי.

המטרה היא שבכל מקום שאליו האדם יפנה - יהיו לפניו מצוות ה'. כך בידינו הכוח לעבוד את ה' ולקדש את שמו לא רק כשאנחנו ספונים בבית המדרש, אלא בכל חלקי החיים.

וזהו שאמרו חז"ל במסכת מנחות (דף מג.): "כל מי שיש לו מזווה בפתחו וציצית בבגדו ותפלין בראשו מובטח לו שלא יחטא". מאחר שהוא מוקף במצוות בכל שעה, חזקה על כוח המצוות שיפעלו בו את פעולתן. מתוך שדעתו נתונה בכל שעה אחרי המצוות המקיפות אותו, בוודאי תהיה יראת ה' נקבעת בלבבו לבלתי יבוא לידי חטא.

העבודה שלך, הטיפול בילדים, הסידורים או הקניות - אינם "הפרעה" לעבודת ה'. הם עבודת ה' בעצמה! הקב"ה בכוונה תחילה פיזר עבורך הזדמנויות להתחבר אליו בתוך החומר ממש. נסה לחפש את המצווה (יושר במסחר, סבלנות לילד, הארת פנים לשכן) שנמצאת ממש עכשיו מולך.

האמונה - אויר לנשימה

ההזק של 'חובות הלבבות'

יסוד עצום בהבנת דרכי הבורא וחסדיו לימדונו רבותינו. בספר 'חובות הלבבות' (שער הבחינה פ"ה) מתגלה חוק טבע מדהים. הקב"ה ברא את העולם כדי להיטיב עימנו ולכן הכין לנו את כל צרכינו בדיוק לפי רמת הנחיצות שלהם.

התבוננו באוויר, אי אפשר לחיות בלעדיו אפילו רגע, ולכן הוא נמצא בכל מקום בחינם. המים נחוצים פחות כי אפשר לשרוד בלעדיהם כמה ימים, ולכן אינם מצויים בכל מקום וצריך להתאמץ מעט כדי להשיגם. המזון נחץ עוד פחות ממים, ולכן צריך לחרוש ולזרוע ולשלם עליו דמים. ואבנים טובות ומרגליות אינן נחוצות לקיומנו כלל ולכן הן כל כך נדירות. הכלל ברור, מה שנצרך ביותר נמצא קרוב ביותר.

אוכל ובגדים לנשמה

כמו במזון הגשמי כך במזון הרוחני, הדבר הכי נצרך לאדם הוא האמונה. האמונה היא ממש "אוויר לנשימה" שכן ללא אמונה אין שייך שיתקיים האדם. לכן היא נגישה וקרובה לכל יהודי ואפילו לפשוטי העם. די במעט התבוננות כדי לראות שהעולם מונהג בהשגחה פרטית ולנשום "אוויר צה".

מעל האוויר נמצא 'מזון הנפש' שהם המצוות, שקשה יותר להשיג מאמונה. ומעל המזון נמצא ה'לבוש' לנשמה, לבוש יקר הנקרא בזוהר הקדוש "חלוקת דרבנן", שבא מתיקון הנפש על ידי קיום המצוות.

כשהמור מרגיש מתוק

אבל כאן מתעוררת בלבנו שאלה נוקבת, הלא כל אדם מטבעו נושם ודואג לעצמו למאכלים, ואם כן, אם האמונה כה קרובה

המשך בעמוד הבא

לנצח את נקודת הפתיחה

רבים מאיתנו מרגישים לפעמים תקועים. "אין לי כישרון", "לא נולדתי למשפחה הנכונה", או "האופי שלי פשוט בעייתי". אנחנו בטוחים שמי שמצליח בחיים, בוודאי נולד עם "נתוני פתיחה" מושלמים.

הסיפור הבא, שהיה מרגיל לספר הבעל שם טוב הקדוש ז"ע על הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש (אביו של המגיד מזלוטשוב), מנפץ את האשליה הזו לרסיסים.

הבעל שם טוב העיד עליו עדות מצמררת: כאשר ירדה נשמתו של רבי יצחק לעולם, נתנו לו מן השמים "נשמה שפלה" - נשמה נמוכה מאוד, עד שבמעט ולא הייתה בכל הדור כולו נשמה נמוכה ממנה!

נקודת הפתיחה שלו הייתה הקשה והמורכבת ביותר שאפשר לדמיין. לא היו לו שום נתונים טבעיים או נטיות מולדות להפוך לאדם גדול. על פי הטבע - הוא היה אמור להישאר האדם הפשוט והרגיל ביותר.

אבל רבי יצחק קיבל החלטה: הוא לא נכנע לטבע שלו.

הוא לא התייאש ולא תלה את מצבו ב"ככה נולדתי". הוא פשוט התחיל לעבוד. הוא עמל ויגע, קידש את עצמו בעבודה סיזיפית וקשה, טיפס במעלה ההר דרגה אחר דרגה, ולא הרפה לרגע.

ומה הייתה התוצאה?

הבעל שם טוב הקדוש גילה, שעל ידי העמל האדיר שלו, רבי יצחק הגביה את עצמו כל כך, עד שזכה להגיע למדרגתו העצומה של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי!

הנקודה לחיים:

זה לא משנה עם איזה קשיים, מידות או חסרונות הגעת לעולם. מה שקובע את העתיד שלך הוא אך ורק העמל והרצון שלך. כוח ההתמדה והיגיעה יכול לקחת את האדם מהמקום הנמוך והשפל ביותר, ולהטיס אותו לפסגות הגבוהות ביותר שיש. אל תתייאש מנקודת הפתיחה שלך - פשוט תתחיל לטפס.

בצל האמונה

המשך מעמוד קודם

וחיונית לנו כמו אוויר ומים מדוע איננו חשים ומרגישים בכך? מדוע כשאנחנו רעבים אנו רצים לחפש אוכל, אבל כשאנו חסרי אמונה ומצוות איננו מרגישים את החיסרון והרעב הנפשי?

התשובה היא פשוטה אך כואבת, אנחנו חולים.

כמו שאמרה כנסת ישראל (בשיר השירים ב, ה) "כי חולת אֶהְבֶּה אֲנִי, וכמו שאנו אומרים בפיוט ידיד נפש "נִפְשִׁי חוֹלַת אֶהְבֶּתְךָ", איננו רואים בעין בריאה מה באמת טוב לקיומנו.

יסוד הדברים מובא ברמב"ם (הלכות דעות פרק ב' הלכה א') שמשווה את חולי הנפש לחולי הגוף. כשאדם חולה בגופו חוש הטעם שלו משתבש, הוא טועם מר למתוק ומתוק למר ושונא מאכלים טובים אך מתאוה לאכול עפר ופחם. כך בני אדם שנפשותיהם חולות מסביר הרמב"ם, מתאווים ואוהבים הדעות הרעות ושונאים הדרך הטובה. אנו נמשכים אחר ההבל במקום אחר התורה שתעניק לנו אהבת ה' ותענוג נצחי.

ועל חולים אלו זעק הנביא (ישעיה ה, כ) "הוֹי הָאֲמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע... שְׂמִים מֵר לְמִתּוֹק וּמִתּוֹק לְמֵר, וְעֲלִיהֶם נֹאמַר (משלי ב, יג) "הַעֲזִיבִים אַרְחוֹת יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי חֶשֶׁךְ".

הידיעה הזו היא חצי הדרך לרפוי! כשיהודי מבין שהקושי שלו להאמין, או חוסר החשק שלו להתקרב לה', הוא בסך הכל "תסמין של המחלה" ושיבוש של חוש הטעם הרוחני הוא לא מתייאש. הוא מבקש רפואה מהרופא כל בשר, מתחיל לנקות את החושים ממרוץ החיים החומרי, וחוזר אט אט לנשום לרוחה את אוויר האמונה הצלול.

כיום צעקה אחת שווה יותר מהכל...

ה'עני' שמקריב את נפשו

על הפסוק בפרשתנו "וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה לַה'" (ויקרא ב, א) שואלים רבותינו בגמרא במנחות (קד:), מדוע השתנתה המנחה שנאמר בה המילה 'נפש'? תשובת הקב"ה היא, מי דרכו להביא מנחה שהיא קורבן זול ופשוט? העני. ולכן, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני.

חיזוק עצום יש לנו ללמוד מכאן לדורות. ישנם "דורות עשירים" של תנאים ואמוראים, ויש דורותינו האחרונים שהם בבחינת 'עני', שכן "אין עני אלא בדעת" (נדרים מא.). כשאנחנו, עם כל המניעות וקטנות המוחין שלנו, מתאמצים לעבוד את ה', הכתוב מעיד עלינו כאילו הקרבנו את נפשנו, ועבודתנו חשובה אפילו יותר מדורות הראשונים!

ההסבר של האר"י הקדוש

כדי להבין זאת כדאי להקשיב לשיחה מדהימה שהייתה בין רבי חיים ויטאל ע"ה לרבו האר"י הקדוש ע"ה. רבי חיים שאל את רבו, הרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק שלא נוכל להגיע לקרסוליו, אז איך תוכל לומר לי שנפשי מעולה?

ענה לו האריז"ל, דע שגדלות לא תלויה רק במעשה עצמו אלא גם בזמן ובדור, ומעשה קטן מאוד בדור הזה שקול בכמה מצוות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו יצר הרע וההסתר גוברים מאוד מה שאין כן בדורות הראשונים. רבי חיים ויטאל המשיך ושאל, הרי ראינו בירושלמי שרבי אלעזר בן עזריה התענה תעניות על חטא קטן ביותר, ואם כן מה נענה אנחנו אזובי הקיר? ענה לו האר"י הקדוש תשובה מצמררת, בזמן הזה בחשכת הגלות אף צעקה ואנחה אחת אמיתית מישראל מעומק ליבו, נחשבת כמו התעניות של השנים הקדמוניות!

ועל כך הוסיף בעל הישמח ישראל (חנוכה אות נ"ו), אם האר"י אמר זאת על דורו שלו, בדור שלנו שירדנו פלאים, על אחת כמה וכמה שזעקה אמיתית מהלב שווה יותר מכל הסיגופים!

"דלותי ולי יהושע"

זהו גם העומק בפירושו של הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא ע"ה על הפסוק (תהלים קטז) "דלותי ולי יהושע". כנסת ישראל אומרת לה, דווקא בגלל ש"דלותי" - שהמצוות שלי נעשות בדלות, בעקבתא דמשיחא, כשהתורה והיראה לא נחשבים ברחוב ויש כל כך הרבה מלעיגים, ואני בכל זאת עובד אותך - דווקא בגלל זה מגיעה לי הישועה.

כי בדורנו אף שקשה להיות מ"מרבבים", ההלכה הרי קובעת (שולחן ערוך אורח חיים סימן א') ש"טוב מעט בכונה מהרבות שלא בכונה".

הוראה למעשה:

אל תחפש להיות מלאך כמו בדורות הקודמים. הרבי רבי שמחה בונם מפשיסחא אמר, שאמנם המוחות התמעטו, אבל "הנקודה שבלב נזדככת". היום, כשהכל כל כך נמוך ושפל, כל מחשבה קטנה של כוונה, כל מעשה טוב שנעשה בהתגברות, וכל אנחה של רצון להתקרב לה', שווים אצל הקב"ה יותר מהאורות הגדולים ביותר של פעם!